



**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VI. Argumentum. Juspatronatus an transeat ad Maritum titulo dotis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

2 plex depositarium in hoc casu, ad quem non transit juspatronatus, juxta *Barbos. hic num. 8. in fine.*

3 Secundus casus est, si aliquis propria voluntate ponit sub sequestro, seu deponit penès Tertium Universitatem, eo quia super illa mota sit sibi lis, nec in hoc casu transit ad sequestrem juspatronatus; sed hoc remanet penès primum possessorem, quia iste non se spoliavit sua possessione dictæ Universitatis, juxta *Menoch. ubi supra n. 92.* ideoque cum ipse primus possessor sit in possessione dictæ Universitatis, & per consequens etiam ipsius juspatronatus eidem Universitati annexi, ad ipsum spectabit jus præsentandi, juxta *supradictum Text. in cap. Consultationibus,* & juxta hunc casum intelligendi sunt *Abb., & Butr. in cap. examinata de Indic.* ubi asserunt Juspatronatus non transire ad sequestrem.

4 Tertius casus est, si contendentibus duobus possidere Universitatem, itaut ignoretur quis eorum sit Dominus, dicta Universitas sequestratur, seu deponatur penès Tertium, vel ex officio Judicis, vel ex conventionem Partium litigantium. In hoc casu Juspatronatus transit cum Universitate cui est annexum ad sequestrem, quia in hoc casu possessio dictæ Universitatis est penès sequestrem, juxta *Alex. cons. 94. num. 4. lib. 5. Menoch. ubi supra num. 93. Tusch. conclus. jur. conclus. 206. lit. S. tom. 7.* Ergo ad ipsum spectabit jus præsentandi in casu vacationis, ut firmiter *Anan. num. 11. Butr. num. 11. Barbos. num. 8. in hoc Can. & in cap. Examinata de Judic. num. 10. Probus ad Monach. in c. Nullus de tempor. ordin. in 6. nu. 5. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 2. qu. 9. art. 3. num. 3. & seqq. Rocc. de Curt. eodem tract. in verb. is, vel ipse q. 32. num. 71. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 6. num. 1. & seqq.*

Non obstat si dicatur, Sequester terminata lite debet restituere fructus collectos rei sequestratæ vincenti; sed si tempore vacationis Beneficii præsentaret, non posset restituere vincenti hujusmodi fructum præsentationis; Ergo Sequester in hoc casu non potest præsentare. Respondetur enim, quod terminata lite, Sequester restituere debet vincenti fructus, qui servando servari possunt; Cum autem præsentatio sit fructus, qui tempo-

Pars II.

re consumitur, cum elapso quadrimestre, aut semestri, non possit amplius Patronus præsentare. Ideo Sequester non tenetur restituere hujusmodi fructum præsentationis, juxta doctrinam *Lambertini ubi supra num. 4. versic. Tu adde.*

ARGUMENTUM.

Juspatronatus an transeat ad Maritum titulo dotis?

SUMMARIUM.

- 1 *Fructus juspatronatus non sunt proportionabiles ad sustinenda onera matrimonialia.*
- 2 *An, & quando transferatur in Maritum verum, & proprium dominium dotis? & num. 3. & 11.*
- 4 *Tutor non potest præsentare e jure proprio, sed solùm jure administratorio.*
- 5 *Ex usu rei an arguatur dominium in utente? & num. 14.*
- 6 *Juspatronatus competens Uxori jure sanguinis non transit ad Maritum, secus juspatronatus adhærens universitati bonorum date in dotem, & quare? Vide num. 7.*
- 8 *Vir, & Uxor si discordant in præsentando, præfertur præsentatus à Viro.*
- 9 *Præsentatio est in fructu universitatis date in dotem, cui est annexum juspatronatus.*
- 10 *Fructus, ut pertineant ad Maritum non est necessarium, quod sint tales, ut consumantur in sustinendis oneribus matrimonii.*
- 12 *Ut Marito competere valeat juspatronatus annexum universitati bonorum date in dotem sufficit, quod apud ipsum sit dominium utile dotis.*
- 13 *Maritus est usufructuarius bonorum dotalium.*

CASVS VI.

Nupta fuit quædam Nobilis Puella Titio, eique pro dote de Supremo Principis assensu assignatum fuit Castrum, cui erat annexum Juspatronatus, apposto pacto illud in specie restituendi in casu restitutionis dotis, vacante interim Ecclesia Patronali, eadem Puella contendeat præsentare Rectorem, contradicente ejus Marito. Quæro proinde in

H h hoc

hoc casu an, & ad quem spectet Juspatronatus, seu Jus presentandi?

Videtur dicendum spectare ad Uxorem, eamque debere presentare Rectorem ad dictam Ecclesiam vacantem, Maritus enim titulo Castri, cui est annexum Juspatronatus sibi assignati in dotem, videtur pretendere non posse idem Juspatronatus, seu Jus presentandi. Tum quia dos constituta fuit à jure pro oneribus matrimonii, nimirum, ut Maritus cum ejus fructibus possit uxorem, & filios alere, & alia onera matrimonii sustinere; Fructus autem Jurispatronatus non sunt proportionabiles ad sustinenda onera matrimonii, ideoque in assignatione præfati Castri in dotem jus presentandi in Maritum transire non potuit, sed apud Uxorem debuit permanere, ad *Text. in l. pro oneribus Cod. de jure dotium, & Text. in cap. salubriter de usur. ibique gloss. verb. onera Abb. num. 1. Anan. num. 3. Butr. n. 4. Gonzal. num. 3. Barbof. num. 9. Castill. de usufruct. cap. 4. num. 21. lib. 1. Giurb. in consuet. Senatus Messanen. cap. 1. gloss. 1. par. 1. num. 18. Amat. resol. 83. num. 1. par. 2.*, & expressè tueretur *Abb. in cap. cum dilecta de concess. præben. num. 8. ibique Imol. n. 12. ibi. Videtur probabiliter posse dici, quòd in Marito non transeat jus presentandi &c. nam fructus jurispatronatus est honorificentia quædam quoad actum presentandi, nec videntur esse proportionabiles ad sustentationem onerum matrimonii, ideo videtur, quòd non transeat in Maritum -- & hanc sententiam admittere videtur Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 9. n. 59.*

Tum etiam quia titulo hujus dotis in Maritum non fuit translatum dominium prædicti Castri. Distinguendum est enim inter dotem æstimatam, & quantitativam, & dotem inestimata, & in specie, vel æstimatam, sed solum ad effectum ut cognoscatur, an res dotalis fuerit postea deteriorata, quamvis assignata Marito doti æstimata, & quantitativa, ea æstimatione, quæ faciat emptionem transferatur ad ipsum verum, & proprium dominium, & ipse dicatur verè, & propriè Dominus rei dotalis, adeo ut possit illam vendere, & alienare. *Castill. de usufruct. cap. 4. num. 7. tom. 1. Covarr. pract. quest. 28. nu. 1. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 162. & seqq. R.P.D. Ansaldo. decis. 80. num. 19. Ret. in*

Romana restitutionis dotis, acconci, & quarti dotalis 2. Julii 1710. S. Proux nec officit, & seqq. coram R.P.D. Aldrovando.

3 Tamen constituta dote inestimata, & in specie non transfertur in Maritum verum, & proprium dominium, dum non potest illam alienare, nec vendere, sed hoc remanet penès uxorem, quæ non presumitur in constitutione dotis à se abdicare voluisse omnino bona dotalia, & se reddere ab eis aliena. *Fontanel. de pact. nuptial. tom. 2. claus. 6. gloss. 1. par. 1. n. 13. Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 9. num. 56. Rot. decis. 39. num. 1. post Merlin. de pignorib. R.P.D. Ansaldo d. decis. 80. num. 34., & in Asculana Censu 6. Junii 1707. coram R.P.D. Kaunitz.* Dos autem assignata à memorata Nobili Puella Marito in casu præfati est dos in specie, & inestimata, cum fuerit traditum pro dote Castrum prædictum cum obligatione illud determinatè restituendi in casu restitutionis dotis; Unde dominium ejusdem feudi, cui est annexum Juspatronatus, non fuit translatum ad Maritum, sed remansit penès Uxorem, & consequenter eodem modo etiam Juspatronatus remansit penès Uxorem, & non fuit translatum ad Maritum, cum Juspatronatus non transferatur titulo Universitatis, nisi transferatur etiam hujus dominium, ut patet in Tutore, qui cum non habeat dominium in bonis pupilli, quibus est annexum Juspatronatus, non potest presentare jure proprio, sed solum jure administratorio, & presentatus à pupillo præfertur presentato à Tutore, *Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 28.*

5 Non obstat, quòd Maritus utatur feudo dato in dotem cum omnibus eius fructibus, ex hujusmodi enim usu argui non potest adesse in ipso dominium feudi, ut apparet in eo, qui habuit licentiam a Domino utendi equo, qui licèt utatur equo, non proinde dicitur Dominus equi; ita licèt Maritus utatur feudo, & exerceat actus jurisdictionales, non proinde dicitur Dominus feudi, & Juspatronatus ei annexi.

6 His tamen non obstantibus contrariam sententiam opinor veriolem. Licèt enim Juspatronatus per se subsistens, & competens Uxori jure sanguinis, aut alio jure singulari non spectet ad Maritum, neque

que hic se intrmittere possit in præsentatione, nisi ex urbanitate Uxor. *Lara de Annivers. lib. 2. cap. 3. num. 29. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 3. num. 12.* Tamen Juspatronatus adhærens universitati bonorum datæ in dotem transfertur in Maritum, & ipse dicitur Patronus, & præsentare debet vacante Ecclesia Patronali, non verò Uxor; eodem modo, quo dato feudo in dotem Maritus dicitur Baro, & ad ipsum spectant exercitium jurisdictionis, & omnes alii actus Baronales, & non ad Uxorem. *Gonzal. in cap. querimoniam de jurepat. nu. 2. Menoch. conf. 66. num. 23. Mantio. de tacit. lib. 12. tit. 30. nu. 19. Card. de Luc. de feud. disc. 90. num. 3.*

- 7 Ratio autem est, quia Juspatronatus transfertur cum universitate bonorum in illum, ad quem transfertur dominium, & possessio ipsius universitatis, juxta præsentantes Canones, *ibique Doctores omnes.* Dominium saltèm utile, & possessio universitatis datæ in dotem transfertur in Maritum, & ipse est Dominus rerum dotialium, ac omnium fructuum earundem. *l. dote C. de rei vindic. ibique Bald. num. 1. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 2. num. 45. tom. 2. pag. 244.* Ac proinde Juspatronatus transit ad Maritum cum universitate bonorum titulo dotis, & ad eum solum spectare debet præsentatio, & non ad Uxorem, nisi hæc ex permissione Mariti admittatur ad præsentandum, quo
- 8 casu si Vir, & Uxor discordarent in præsentando, præferendus esset præsentatus à Viro, non solum quia ipse est Dominus, & Possessor feudi, cui est annexum Juspatronatus, verùm etiam quia vox Viri est dignior, ut docet *Prob. ad Monach. in c. 1. de privileg. in 6. num. 6. ibi-- Testator Patronus descendens superstite filio, & filia, si discordant in præsentando præfertur vox masculi tamquam dignior -- Butr. in cap. cum dilecta de concess. praben. nu. 12. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 182., & ita expressè tumentur Bero. nu. 26. & seqq. Barbosa. num. 3. in suprascripto Can. XIV. Butr. in cap. cum dilecta de concess. praben. nu. 11. Lara de Annivers. lib. 2. cap. 3. nu. 29. Rocca de Curt. de jurepatr. in verb. is, vel ipse quest. 28. num. 63. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 2. q. 10. art. 2. Vivian. eodem tract. lib. 4. cap. 7. num. 8. S. Neque huic,*
- Pars II.

Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. num. 3. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. n. 177. & 184. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 3. num. 4. tom. 2. Castill. de usufruct. cap. 36. num. 36. lib. 1. Marefcot. var. resol. lib. 1. cap. 30. n. 15. Mantio. de tacit. lib. 12. tit. 30. num. 24.

Non obstat, quòd præsentatio non sit proportionabilis ad sustinenda onera matrimonii, quoniam cum Maritus sit Dominus rei dotalis, ad eum spectant omnes fructus ejusdem rei dotalis, sive afferant commoditatem ad sustinenda onera matrimonialia, sive non, & consequenter etiam præsentatio, quæ est in fructu universitatis datæ in dotem, cui est annexum Juspatronatus. *Lara de Annivers. lib. 2. cap. 3. num. 29. Fontanell. dicta claus. 6. gloss. 1. par. 3. num. 8. tom. 2. Mantio. de tacit. lib. 12. tit. 30. num. 25.* Dum

10 non est necessarium ad hoc, ut fructus pertineant ad Maritum, quòd sint tales, ut consumantur in sustinendis oneribus matrimonii, *Fontanell. ubi supra num. 9. Gall. de fruct. disp. 3. art. 11. nu. 11. Mantio. ubi supra num. 28.*

11 Minusque adversatur, quòd cum fuerit in casu præsentati constituta dos Marito inæstimata, seu in specie non transferit in ipsum dominium dotis. Distinguunt enim Doctores inter dominium directum, seu proprietatis, & dominium utile, per assignationem dotis in specie, non transfertur dominium directum, seu proprietatis in Maritum, sed hoc remanet penes Uxorem, transfertur tamen dominium utile, & Maritus dicitur Dominus utilis, seu usufructuarius hujusmodi dotis, *Fontanell. ubi supra num. 34. Gratian. discept. forens. 300. num. 34. & seq. Castill. de usufruct. cap. 4. num. 24. & 43. lib. 1. Card. de Luc. de feud. disc. 90. num. 3. §. Nihilominus.* Sed ex eo, quod per hujusmodi assignationem dotis non transferatur dominium proprietatis in Maritum, non sequitur, quòd transferri non possit ad ipsum Juspatronatus annexum doti; dum

12 ad hoc, ut Marito competere valeat Juspatronatus, non requiritur, quòd habeat dominium directum universitatis, cui sit annexum Juspatronatus, sufficit, quòd habeat dominium utile, & quòd sit usufructuarius ejusdem universitatis, juxta *Menoch. conf. 66. num. 27. tom. 1. Fontanel.*

de pact. nuptial. claus. 6. gloss. 1. par. 3. n. 5. & seqq. tom. 2. Castill. de usufruct. cap. 36. nu. 35. Marefcott. var. resol. lib. 1. cap. 30. num. 12. Rota in Lunen. Sarzanen. 4. Maji 1685. apud Bertachin. vot. decis. 47. n. 17. Et hinc patet disparitas inter Tutorem, & Maritum; Tutor namque non potest presentare jure proprio, quia non est Dominus, nec Usufructuarius bonorum

13 pupilli, sed est merus Administrator; at Maritus est Dñus, & Usufructuarius bonorum dotalium, dum fructus percipit, & suos facit, ut docent Butr. in cap. cum dilecta de concess. præben. num. 12. Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 7. num. 8. §. Neque obstat.

14 Id verò, quod superius in contrarium addebatur, videlicet, quòd ex usu rei argui non possit dominium in utente non est absolutè verum. Distinguo enim inter usum pendentem quoad suam existentiam, & conservationem à nutu proprietarii, & ab hoc revocabilem, & usum independentem quoad suam conservationem, & existentiam à nutu proprietarii, & ab eo irrevocabilem, & cenfeo verum quidem esse, quod ex primo usu argui non possit dominium in utente, secus ex secundo usu. Ex quo apparet manifesta disparitas inter Maritum, & eum, qui habuit licentiam utendi equo; Usus enim quo Maritus utitur feudo dato in dotem est independens, & irrevocabilis quoad suam existentiam, & conservationem à nutu Uxoris proprietariae, usus verò illius, qui de licentia Domini utitur equo est dependens quoad suam existentiam, & conservationem à nutu Domini, & ab hoc revocabilis.

ARGUMENTUM.

An in confiscatione universitatis bonorum Patroni delinquentis facta à Judice Laico, comprehendatur etiam Juspatronatus?

SUMMARIUM.

1 Juspatronatus hereditarium transit ad Fiscum eo de per se, aut cum universitate confiscato à Judice Ecclesiastico propter delictum Patroni non immediatè commissum erga Ecclesiam Patronalem, secus si sit immediatè commissum erga Ecclesiam, ut num. 6.

2 Judex Laicus non potest confiscare Patrono delinquenti juspatronatus de per se, nec cum universitate bonorum expressè illud exprimendo, sed potest illud confiscare cum universitate bonorum absque ulla expressione juspatronatus, ut num. 3. & 4.

8 Glos. in Clement. Pastoralis in verbo Subjectæ de sentent. & re judic. in quo sensu loquatur?

CASUS VII.

Titius Patronus Ecclesie A. committens crimen rebellionis, aut læsæ Majestatis erga suum Principem, fuit à Fisco privatus hæreditate, & universitate omnium bonorum, cui annexum erat Juspatronatus. In hac rerum circumstantia vacante dicta Ecclesia Titius presentavit ad illam Cajum; Fiscus verò prætendens in confiscatione omnium bonorum Titii, venire etiam Juspatronatus, & ad se illud spectare, presentavit Sempronium. Hinc orta lite, quaritur an in confiscatione universitatis bonorum Patroni veniat Juspatronatus ei annexum? Et an hoc transeat ad Fiscum, vel potius Ecclesia remaneat libera?

Et videtur respondendum, quòd in confiscatione hujusmodi universitatis bonorum Patroni non veniat Juspatronatus, ut sentire videtur Glos. in Clement. Pastoralis in verb. Subjectæ de sentent. & re judicat. ibi -- Per damnationem, vel confiscationem Judicis secularis non perdit quis juspatronatus -- Archidiacon. in cap. filiis 16. quest. 7. de Marin. observ. ad decis. Revers. decis. 123. Bertachin. vot. decis. 3. num. 3. Rot. decis. 105. num. 1. & 106. num. 1. post Vivian. de jurepatr.

1 Sed in hoc articulo, quia variæ sunt Doctorum opiniones procedendum est cum distinctione; Judex Ecclesiasticus propter delictum commissum à Patrono potest confiscare juspatronatus non solum cum universitate bonorum, sed etiam de per se exprimendo in libello, & sententia, quòd privet Patronum Jurepatronatus, & tunc Ecclesia fit libera sub Episcopi potestate, si Patronus delinquens sit unicus, si vero adsint plures Patroni in solidum, vox Patroni delinquentis transit ad Fiscum Ecclesiasticum; Rot. dec. 232. num. 2., & decis. 298. num. 3., & dec. 351. num. 3.